

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

Foia oficială a Uniunii Muncitorilor în Fer, Metal și Chimică din România || A româniilor vas, fém, vegyipari munkások országos szövetségének hivatalos közlönye

Abonament: un an 100 lei, jum. an 50 lei
TELEFON: 4-50-13

Apare la 1 ale fiecărei luni // Megjelenik minden hó elsején
Redactor responsabil: RUSU SIMION

Redacția și Administrația:
BUCUREȘTI VI, STRADA CAZĂRMEI No. 11

Kapitalisták nyeresége — munkások nyomora

1.

Május nemcsak a munkások seregszemeleje. A mi országunk kapitalistái is ebben a hónapban szoktak seregszemelet tartani: *a tiszta nyereség fölött*. Nem törvény, de jogszokássá lett, hogy április-májusban tartják a vállalatok évi közgyűléseit. És ezek a munkásság számára igen tanulságosak. A mérlegekben kitüntetett számszlopok mindegyikében a munkásosztály életfolyamata húzódik meg. Hajszálnyira olyan, mint a lázmérő higanyoszlopa, amelynek sülyedése vagy emelkedése az egész szervezet állapotát tükrözteti vissza. Ezek a számok is, minden előkelő merevségük ellenére azt mutatják ki: ha emelkedik a nyereség, rossz állapotban van a munkásság gazdasági helyzete, nagyobb a nyomorúsága, rosszabbak a létfenntartási lehetőségei, az általános viszonyokhoz méretezve eltörlődik a munkabére. Már pedig a legutóbbi seregszemelet láttára örvendezhetett a romániai kapitalizmus. Olyan bő aratása, mint a múlt évben, nem volt az 1929-i konjunktúra csúcspontján sem. 40—60 százalékos tiszta nyereség bőségében osztozkodhattak boldog kapitalistáink az előző évekkel szemben. Bő aratása volt a kapitalizmusnak, nem csoda, ha bő aratása volt a munkásság nyomorúságának is.

2.

Marx tanításai szerint: „A munkásnak, hogy önmagát fenntarthassa és fajtáját szaporíthassa, fizikai létezését állandóan folytathassa, szüksége van a feltétlen megkívántató élelmiszerekre. Ezeknek a feltétlen szükséges élelmiszereknek értéke fejezi ki a munka értékének legalsóbb határát. De nem elegendő pusztán a fizikai létfenntartás, hanem vannak bizonyos szükségletek, amelyek azokból a társadalmi körülményekből származnak, amelyek között az emberek élnek és felnevelkedtek.” Ez tiszta beszéd. Világosan jelzi, hogy az embernek, a munkásnak nemcsak az állati élete fenntartásához nélkülözhetetlen szükségletek kielégítésére van szüksége, hanem arra is, hogy mint a társadalom tagja, társadalmi létszükségletét is kielégítse. Hogyan áll e tekintetben a romániai munkásság? Ha vizsgálat tárgyává tesszük helyzetét, arra a fájdalmas következtetésre jutunk, hogy még a fizikai létezéshez szükséges élelmiszermennyiség munkabérben kifejezett értékét sem kapja meg. Vagyis igen messze van attól, hogy az ugynevezett társadalmi munkabér birtokosa legyen. Ezidő szerint boldog lenne, ha annyit keresne, hogy fizikai életét gondtalanul fenntarthassa. De még ezt a legtermészetesebb jogát is elorozza tőle a kapitalizmus.

3.

Profit. Ez az egyszerű szó fejezi ki, hogy a kapitalisták évente milyen mennyiségét tulajdonítják el a munkás által termelt értéknek. Furcsa ugyebár, hogy a magántulajdon szenteségén azon alapszik, hogy ki-kik mennyit tud elorozni embertársa *magántulajdonát képező munkáerejéből*. Mert a kapitalista társadalomszemlélet alapján *a munkaerő is magántulajdon*. S míg ezt a magántulajdon semmi sem védelmezi, addig a munkaerő kizsákmányolá-

sából megszületett magántulajdon tradíció és törvény, fegyver és börtön és államapparátus védelmezi. Hogy milyen nagyszerűen védelmezi, ezt bizonyítják többek között azok az esetek is, amikor sztrájkok alkalmával a hatóságok nem a jogát követelő munkásság mellé áll, hanem a profitját féltő kapitalisták mellé. *P. ofit*. Böven jutott belőle a kapitalistáknak a múlt esztendőben. Kikapkodva egyik-másik vállalat nyereségét, szemléltető képet nyújtunk a kapitalizmus múlt évi dús aratásáról: *Industria Sármei* 126 millió lej tiszta nyereség; *Reșița* 90 millió lej; *Rimma* (állami vasgyárak) 70 millió 700.000 lej; *Lemaitre* (București) 6,128.520 lej; *I. A. R.* (repülőgépgyár Brașov) 26,386.570 lej; *Titan-Nadrag-Calan* 74,852.387 lej; *Phönix* (Baia-Mare) 8 millió 210.033 lej; *Sonametan* (Földgáz r. t.) 33,519.205 lej; *Petroșani* 103 millió lej; *Vitrometan* (Mediaș) 5,300.000 lej; *Mica* (aranybánya vállalat) 125 millió lej; *Leonida* (București) 15 millió lej; *Astra Română* 311 millió lej és így tovább. Nem lehet felsorolni a többszáz ipari vállalatot, amelynek mindegyike kimutat az alaptökéhez viszonyított százalékban 20—40 és még több százalékos nyereséget.

4.

Általánosságban az ipar s különösképpen a vasipar konjunkturáját azonban nemcsak a tiszta nyereségek bizonyítják, hanem az a nagy *tőkefolyamat* is, amely a vas- és vegyiparba belekapcsolódott. Ez a tőkefolyamat olyan óriási, hogy példátlan, viszonylagosan szemlélve még nemzetközi szempontból is. Míg a vas- és fémpiparban 1932-ben ez a tőkeözönlés alig 4 millió, addig 1936-ban 193 millió; a vegyiparban 1932-ben 3.5 millió, 1936-ban 150.4 millió. Még fantasztikusabb lesz ez a tőkeözönlés *ebben* az esztendőben, amit abból következtethetünk, hogy ez év első hónapjában a vas- és fémpiparban 63.2 millió, míg a vegyiparban ugyancsak januárban — tehát egyetlen hónapban — 79 millió. Mit jelent ez? Azt, hogy a finánc-tőke az iparba torkol, a pénzes emberek az *iparba* helyezik el tőkéjüket. Még érdekesebb igazolást nyerünk, ha az összes iparágakat vesszük tekintetbe, melyekbe az elmúlt évben *1114.8 millió lej új tőke özönlött*. A finánc-tőke, amely hihetetlen érzékenységgel reagál mindenre, ezzel a tőkeözönléssel kimutatja, hogy a pénz helyezés legbiztosabb alapja az ipar. Ez biztosabb és ami mindennél fontosabb: *hasznothajtóbb*, mint a bankba, kereskedelembe vagy máshol való elhelyezése a tőkének.

5.

Amikor nagy vázrajzában ismertettük a tőke helyzetét, beszéljünk a munkásosztályról is. Vajjon hogyan alakult ki a helyzete ebben a hatalmas ipargazdasági konjunkturában? Egy szóval kifejezhetjük: *Síralmasan!* E cikk keretében nem részletezhetjük ezt a kérdést, de elég tájékoztatást nyújt annak a kimutatása, hogy hivatalos adatok szerint a szervezetség tekintetében jobban álló erdélyi és bánásgyi munkásság közül a múlt évben heti 144 lej hetibére volt 14.178 munkásnak, 145—270 lej hetibére 50.801 munkásnak, 271—474 lej heti-

bére 82.202 munkásnak, 475—594 lej hetibére 26.828 munkásnak, 595 lejtől feljebb 60.121 munkásnak (betegsegélyző statisztikája). Az ország többi részében ennél is kevesebb, úgy hogy az összmunkásság alig 25.7 százaléka az akiknek heti munkabére meghaladja az 595 lejt. Elmondhatjuk tehát: a munkások száz-ezrei havonta 600—2500 lej között váltakozó éhbéren tengődnek ugyanakkor, amikor a kapitalizmus alig tudja elburkolni a tiszta nyereségét a bruttó jövedelem óriási arányu elosztásával, különböző címek alatt.

6.

Kapitalisták nyeresége — munkások nyomora. De csak addig, míg a munkások nem ismerik fel osztályhelyzetükből adódó kötelességüket. Figyelemmel kísérve a külföldi tőkék kialakulását, azt látjuk, hogy párhuzamosan az ipari konjunktúra emelkedésével, a munkások életnivója is emelkedik, a munkabérek lépést tartanak az általános gazdasági viszonyok kifejlődésével. Vagyis a külföldi munkásság megközelíti a társadalmi munkabért, míg a romániai munkások mélyen alatta vannak a fizikai munkabérnek is. Mi ebből a tanulság? Az, hogy a munkások szervezett ereje sorsának egyedüli irányítója. Ha a munkásság nagy tömegei szervezve volnának, a siker kétségbevonhatatlan biztonságával vehetnék fel a harcot a kapitalizmus ellen és nemcsak hogy a megélhetéshez megfelelő munkabéreket harcolhatnának ki, hanem amint *Marx* mondotta: „szervezett erejüket felhasználhatnák mint emeltyűt a dolgozó osztályok végleges felszabadítására, azaz a bérrendszer végleges megszüntetésére.”

Hoffer Géza.

A Cluj-i bádógosmunkások kollektív szerződése

A Cluj-i szervezett bádógosmunkások 22 munkaadóval kötöttek kollektív szerződést. A bádógosmunkások eme nagyszerű eredménye annak köszönhető, hogy százszázalékban vannak megszervezve. A Cluj-i vasipar minden irányu ágazatában eddig csak a bádógosmunkások nélkülözték a kollektív szerződést, de most már ők is beléptek azoknak a vas-munkásoknak a sorába, akik több, mint 10 év óta kollektív szerződéses viszonyban állnak. A bádógosmunkások kollektív szerződése egy évre kötött és érvényben marad 1938 május hó 1-ig.

A szerződés értelmében a 15 lejen alóli órabérek 15 százalékkal, a 15 lejen felüli órabérek 10 százalékkal emelkedtek. A szerződés rendelkezik az automatikus fizetésemelés tekintetében is, aszerint, hogy ki milyen idősebb. Ennek alapján egyes munkások 40—50 százalékos béremelést is kaptak. Ezentúl a jelenlegi munkabérek a piaci árakhoz viszonyítva emelkednek vagy leszállnak.

Minket is örvendeztet a bádógosmunkások sikere, mert ez alkalommal is bebizonyított nyert az a sokat hangoztatott jelszó, hogy csak az *egyesülés és szervezés* ténye ad lehetőséget a munkásoknak egy jobb élet kivívására.

A bádógosmunkások szolidaritása állandó kell legyen, úgy, amint az az összes Cluj-i vasmunkások taborában van meg.

Az emberek szerepe

Századok óta a legizgalmasabb kérdés, hogy az emberi társadalom történetének mik a hajtórugói? Miért történnek a dolgok, miért éppen így és nem másként? Az emberi cselekedeteknek mik a rugói? Amennyire izgalmasak ezek a kérdések, annyira ki nem elégítő volt az ezekre kapott felelet. A kutató emberi elme nem tudott megnyugodni a feleletekben. „Isteni sugallat”, „általános nagy emberi eszme”, kiemelkedő, korunk fölé magasló „hősök”, nagy emberek cselekedetei a *döntő tényező*, rugói a történésnek. Ezek a feleletek nem elégítik ki az emberiséget.

A marxista tanítás egyik legfontosabb része az ezekre a kérdésekre való felelet. Az emberiség történetét döntően befolyásolta a termelés és fogyasztás alakulása, a gazdasági szerkezet, a termelés mikéntje. Ez volt az *alap*, amelyre felépült a társadalom szellemi, politikai és tudományos élete.

Marx nem dolgozta ki részletesen a *történelmi materializmus* elméletét, hanem vizsgálódásainak során alkalmazta. Egyik-másik fontosabb írásában rámutatott a társadalmat átalakító tényezőkre. Vizsgálódásai világosságot derítettek a társadalmak folytonos változásaira és a történésre. Szerteszaggatták a hősi kultuszt, kívül helyezték az isteni sugallatot és értékére szállították az általános eszme hatását. A történés, a társadalmi és politikai események okainak feltárása most már *könnyebbé* vált mindazok számára, akik ez izgató kérdésekre felelet után kutattak.

A társadalmi és politikai történésekben *jelentékeny szerepe van az erkölcsi, etikai tényezőknek, a gondolkodásnak, az ideológiának, az eszmei fogalmaknak*. Jelentékeny befolyása van annak a társadalmi és világnézetnek, amely a való és lehetséges dolgokról az emberekben kialakul és amely elhatározásaikban és cselekedeteikben, tevékenységükben szerepet játszik.

Az embereknek is van szerepük társadalmi életükben. Az emberek nemcsak gazdasági egyedek, nemcsak termelők és fogyasztók hanem öntudattal és koruk társadalmi problémáival viaskodó emberek is és mint ilyeneknek, *nemcsak szerepük hanem feladatuk is van*.

A munkásosztály *gazdasági* fogalom: a munkából élők osztálya. A munkásosztály *politikai* fogalom is: ugyanennek az osztálynak az a rétege, amelyik *öntudatos politikai tevékenységet folytat a társadalmi állapotok megváltoztatásáért*. A *politikai* értelemben vett munkásosztály fölismerte a társadalom eddigi

történetét, a saját helyzetét, ebből folyó föladatát és szerepét. A munkásosztálynak az a része, amely ezt fölismerte és fudatos harcot folytat a társadalom megváltoztatására, a *politikai párt, a mozgalom kereteiben teljesíti vállalt történelmi szerepét*. Kettős célt követ: küzd az ellentétes érdekű tőkésosztállyal szemben, harcol a kapitalizmus ellen és öntudatosító, saját erejét gyarapító küzdelmet folytat a munkásosztályon belül az egész osztály megnyerésére.

Ha a szocializmust nem lehet megvalósítani *nemes szándéku rábeszéléssel és nem lehet megvalósítani a hatalom erőszakos megszerzésével és gyakorlásával, akkor hogyan valósítható meg?* A rábeszélés nem pótolja az erőt és az erőszak nem teremt lehetőséget a megvalósításra és nem helyettesíti a meggyőződést, nem hív életre az emberekben a szocializmus megvalósítására való gondolkodást, etikai, erkölcsi érzést, nem változtatja meg az emberekben élő világnézetet.

Itt jelentkezik a szocialisták elsőrendű föladata és szerepe. Nem ok nélkül kiáltjuk szembe egy egész világgal, hogy *több marxizmusra, több internationalizmusra és több szolidaritásra, szocialista gondolkodásra van szükség*. A szocializmus igazságainak elterjesztése, a meggyőződéshez való törhetetlen hűség *olyan erkölcsi előfeltételek, melyek nélkül szocialista mozgalmat nem lehet folytatni és főképpen nem lehet a társadalmat átalakítani*.

Van szerepük az embereknek. De legelső feladatuk *ezt a szerepet fölismerni és ha már fölismerték, akkor tudatos cselekedetté, tevékenységgé, politikai akarattal és erőt formáló mozgalommá változtatni*. A legapróbb, kicsinek látszó föladatok teljesítéséből *nő nagygyá a mozgalom*. A mozgalmat *etikai áttűtő erővel, benső meggyőződéssel és öntudattal* eltölteni, *ez az a fontos föladat, amire napjainkban a legnagyobb szükség van!* A párt régi kipróbált harcosai mellett ezt a föladatot legelső sorban az ifjuságnak, a husz és harminc évesek korosztályának, kell fölismernie és teljesítenie, hogy idővel a nagy ügy régi harcosainak helyébe új harcosok léphessenek!

Sulyos hiba volna mindent a történésre bízni és a magunk szerepét, föladatát félreismereni és elhanyagolni. *Van szerepünk!* És ezt a szerepet be is akarjuk tölteni. De igazán betölteni *csak erős hittel, megingathatatlan meggyőződéssel és harcossággal tudjuk*.

A vasas Internacionálé végrehajtóbizottságának luganoi ülése

A központi végrehajtó bizottság 1937 május 12-13-i luganoi ülésén jelen voltak az összes nagyobb országos szövetségek képviselői.

Az ülés tárgyát a csatlakozott országos szövetségek helyzete valamint az egyes országok gazdasági és politikai helyzetére vonatkozó jelentések képezték. Ezen jelentések magukban foglalták és ismertetést nyújtottak a különböző országok vasmunkásainak fizetés és munkaviszonyairól, ugyancsak a megélhetési viszonyokról is, amelyekről a hivatalos lap következő számában fog a titkárság kimerítő jelentést adni.

Az ülésen megjelent küldöttek behatóan foglalkoztak a fenti kérdésekkel és egyben megállapították a vasmunkás mozgalom közeljövőben követendő taktikai eljárását. A küldöttek megleléssel vettek tudomást a legtöbb országban — különösen a vasmunkások javára — mutatkozó gazdasági helyzet emelkedéséről. Lelkesedéssel üdvözlük a nagy szociális vívmányokat, különösképpen a francia által kivívott eredményeket és azon reményüknek adnak kifejezést, hogy az elért eredmények a többi országokra is kedvező kihatással lesznek.

Az ülést beárnyékolják a spanyolországi véres események. A spanyolországi fasiszta invázió újabb bizonyítéka annak, hogy mily nagy mértékű veszélyt jelent a fasiszta munkásosztály részére. A legfontosabb tehát, hogy ez a legnagyobb veszedelem, amely jelenleg a demokráciát és egyben a munkásmozgalmat fenyegeti, a munkásosztály által felismertessék és megfelelő szervezkedési harci

felkészültséggel ezen veszedelemnek útját állja. Az indítványok során az ülésen megjelent francia küldöttek, a még nem csatlakozott vasmunkás szervezetekkel való összeköttetés felvételére tettek indítványt. Az indítvány tárgyalása folyamán a küldöttek abban állapodtak meg, hogy a legnagyobb figyelmet kell fordítson a végrehajtó bizottság azon országok vasmunkás mozgalomának kifejlődésére, amelyek még nem csatlakoztak az Internacionáléhoz.

A végrehajtó bizottság a visszavonuló Gunar Anderson (Svédország) helyére a legközelebbi kongresszusig Axel Svenson elvtársat, mint a végrehajtó bizottság póttagját, hívja be.

Végül az ülés a következő határozati javaslatot fogadta el:

Határozat

A nemzetközi vasmunkásszövetség központi végrehajtó bizottsága 1937 május 12 és 13-án Luganóban tartott ülése kimondta:

Mindenekelőtt testvéri üdvözlét küldi a spanyol köztársaság bátor védőinek, akiknek a nemzetközi fasiszta szolgálatában álló katonai erőkkkel szemben kell harcolniuk és egyben biztosítja harcoló testvéreinket ugy erkölcsi, mint anyagi szolidaritásáról.

A végrehajtó bizottság felháborodását fejezi ki bármilyen irányú diktatura fölött, amely a háborúnak és szegénységnek okozója. Tanúságot tesz a végrehajtó bizottság a demokracia, a béke és a szabadság érdekében elfoglalt álláspontja mellett.

Felhívja a demokratikus kormányokat, hogy az emberiség jogainak megóvása céljából, magasztos eszmékhez méltó politikát folytassanak.

Végül minden ország vasmunkásait ernyedetlen harcra hívja fel a gazdasági és társadalmi jobblét, valamint a béke és a szabadság megóvása érdekében.

Összeomlott legenda

Az Egyesült-Államokat sztrájk hullám borítja. A multban lezajlott sztrájkok csakugy, mint a jelenben folyók, egyike sem riasztotta meg annyira az amerikai kapitalizmust, mint az acéltröszt üzemében beállt munkabeszüntetés. Nincs ezen mit csodálkozni. Ezekkel az acélipari sztrájkokkal egy legenda omlott össze. Egy legenda, mely eddig éltető eleme volt az amerikai kapitalizmusnak; a legenda, mely szerint: a munkásmegmozdulások könnyörtelen verbefojtása az egyedüli eszköz a munkáskövetelések végleges elintézésére.

Ebből a legendából 45 évig táplálkozott az amerikai kapitalizmus. Mert 45 év óta a mostani az *első sztrájk az acélipari üzemekben*. 1892 óta nem türtek szervezett munkást az acéltröszt üzemében. 1892-ben a Pittsburg mellett elterülő Homestead-i, Carnegie C.-féle acélüzemben borzalmas munkásmészárlás történt. A sztrájkoló munkásokat olyan vértengerbe fullasztották, hogy még ma is rettegve gondolnak vissza, remegve mondják el, akik szenvedő hősei vagy szemtanúi voltak. A sztrájk könnyörtelen lehangolása után az üzemvezetőség *besugó* rendszert épített ki. Olyan tökéletességgel, hogy egyetlen munkás sem érezte magát biztonságban munkástársától, nem tudhatta, nem-e az üzem által alkalmazott besugó, aki csak azért kémleli ki gondolatait, hogy azután az üzemnek kiszolgáltassa.

Akik mégis szervezettek voltak, nem mertek megjelenni a szakszervezetekben, a gyűléseken, mert a besugók ott is hemzsegték. A ma is borzalmas keltő visszaemlékezés csakugy, mint a besugó rendszer, a kapitalisták könnyörtelen eljárása azokkal szemben, akikről kitudódott, hogy szervezettek, — volt nagyrészen annak oka, hogy az acéliparban, — amely a legnagyobb iparág az Egyesült-Államokban — foglalkoztatott munkások között alig akadt 8000 szervezett munkás a legutóbbi időkig.

John Lewis, az Ipari Szervezet elnökének kezdeményezésére körülbelül másfél évvel ezelőtt megindult az akció az acélipari trösztben foglalkoztatott munkások megszervezésére. Nagy nehézségek leküzdése után egy év múlva már 150.000 munkás volt szervezve. És most a kapitalisták nagy megrökönyödésére 27 üzemben szünetel a munka és a munkások azon az uton vannak, hogy nagy szociális eredményeket és bérkövetelést vívnak ki. A tröszt vezérkara már elvileg elfogadta a munkások követelését és csupán a részletek kérdése fölött vitáznak még. Hogy ezen elfogadott követelések között szerepel az Ipari Szervezet elismerése, mint a munkásság érdekképviselete, olyan vívmány a 45 éven át megkövesedett állapottal szemben, amely méltán kelthetett riadalmat a kapitalisták között.

Az amerikai munkásság szempontjából is felbecsülhetetlen értéke van ennek a győzelemnek. Kétségtelen, hogy az acéltröszt munkással nélkül nem döntő jelentőségű a szervezett munkások bármely vívmánya. Az acélipar gazdasági hatalmándól, munkásainak többszáz ezer főnyi létszámánál fogva olyan elhatározó gazdasági jelentőségű, hogy csak ennek a szakmai munkásságnak a bekapcsolódása a szervezeti életbe jelenthet igazi, komoly, tartós eredményeket az amerikai munkásság részére.

De nem csupán gazdasági, hanem politikai szempontból is óriási jelentőségű az acéltröszt kapitulációja a munkásság előtt. Közelebb hozza a megvalósulás felé Lewis nagy gondolatát, az *önálló munkáspárt* megszervezését, melyet olyan tervszerűen akar kiépíteni, hogy az 1940-ben esedékes köztársasági elnökválasztáson szocialista elnököt válasszon az Egyesült-Államok munkássága.

A tanoncok nevelése

A tanoncok nevelése egyik legfontosabb érdeke a szakszervezeteknek. Minél előbb ismerik föl a műhelyekben, gyárakban dolgozó ifjúság munkásságát, annál inkább kell a velük együtt dolgozó felnőtteknek a tanoncokkal ebből a szempontból is foglalkozni, nehogy a magárahagyatottság veszélye szélsőségekben robbanjon ki.

Az ifjúság fogékonyak minden iránt. Fogékonyak a helyes és komolyirányú munkák iránt, de fogékonyak a szélsőségek iránt is. A tanoncokkal együtt dolgozó felnőttek feladatává kell tenni, hogy a tanoncok gondolkodását úgy fejlesszék, amint azt a munkásság általános érdekei kívánják.

A szakszervezeti mozgalom nem nélkülözheti a felnőtteknek ezirányú munkáját, mert hiszen az új munkásgeneráció a tanoncokból nő föl és a szakszervezetek erejét is a felszabadult tanoncok növelik vagy csökkentik. Növelik akkor, ha már tanonckorukban megismerik a munkásság általános érdekeit és nevelésük eredményeképpen komolyan gondolkodó munkásokká lesznek. Csökkenthetik akkor, ha magukra hagyottan nőnek föl és demagógokká válnak.

De szakszervezeti és az általános munkásérdek szempontjából nemcsak annak van fontossága, hogy a tanoncokkal ebből a szempontból foglalkozzunk, de nagy fontossága van annak is, hogy a tanoncok a szakmai tudás, a szakmai gyakorlat megszerzése szempontjából is milyen nevelésben részesülnek. A szakszervezetekben szervezkedett munkások általános munkásérdekből is arra kell törekedni, hogy a munkások szakmájukban elsőrendű munkaerők legyenek, mert csak ezek állhatnak ellent a munkaadók minden olyan törekvéseinek, amely akár a bérek, akár a munkaidő, akár egyéb munkásérdekek letörésére irányulnak. Az a munkás, aki szakmaismeret szempontjából elmaradott, az nem lehet a munkások gazdasági érdekvédelmének olyan gerinces katonája, mint a szakmailag képzett munkás, mert hiszen az a munkaadókkal való esetleges tárgyalások alkalmával sem képviselheti úgy a munkások érdekeit,

mint a szakmai tekintetben gyakorolt munkás. A műhelyekben dolgozó felnőtt munkásoknak tehát ebből a szempontból is foglalkozni kell a velük együtt dolgozó tanoncokkal, mert minél több a szakmáját jól megtanult ifjúmunkás, annál több lesz a gerinces munkások száma és minél több a szakszervezetek felügyelete mellett nevelt ifjúmunkás, annál több lesz azoknak az ifjúmunkásoknak a száma, akik gondolkodásban komolyak, tudásban értékesek. A szakszervezeteknek tehát *elsőrendű érdekük*, hogy a szakmában levő valamennyi tanonc nevelésével a műhelyben és műhelyen kívül foglalkozzanak és szüntessék meg azt a helyzetet, hogy a tanoncok nem arra való emberek kezeibe kerüljenek, akiknek a munkája sok-sok kárt okozhat a munkásmozgalomnak is, de a tanoncoknak is.

Ennél a munkánál a legalkalmasabb, ha az egyes szakszervezetek az egyesületi nevelésen kívül a műhelyi neveléssel is foglalkoznak. Az egyesületben elméleti, a műhelyekben pedig gyakorlati oktatással foglalkozzanak. *Te gyék az üzemek bizalmiférfiainak kötelességévé*, hogy a velük együtt dolgozó tanoncok műhelyi oktatásával foglalkozzanak, bánjanak a tanoncokkal a műhelyekben is szeretettel, hogy a tanoncok is ragaszkodjanak leendő munkástársaikhoz. Amilyen intenzívnek kell lenni a műhelyi oktatásnak, a tanoncokkal való foglalkoztatásnak, olyan *intenzívnek kell lenni a szakszervezeti oktatásnak is*. Minden szervezetben ott kell lenni annak a felnőtt munkásnak, akinek egyedüli feladata a tanoncokkal való állandó foglalkozás. Ezt a munkát egyetlen vezető embernek sem szabad *kicsinyelni*, mert ez legalább olyan fontos, mint bármely más szervezeti munka. Ha a jövőt vesszük figyelembe, még fontosabb. A tanoncokkal való foglalkozás nagy fontosságát egyes vasipari üzemek munkássága nemcsak fölísmerte, de igen nagy értékű munkát is végeznek. Sőt anyagi áldozatokat is hoznak, hogy leendő munkástársaik oktatásában, nevelésében fönnakadás ne legyen. Anyagi áldozatot senki sem kíván az egyes munkástól. Azonban a munkásmozgalom jövőjének a mikénti kialakulása érdekében erkölcsi áldozatot minden munkástól elvárható.

A Resița-i vasmunkás szaktársak bérmozgalma

A resicai helyi csoportban szervezett vasmunkások mozgalmat indítottak az iránt, hogy az U. D. R. vállalatnál dolgozó vasmunkások jelenlegi munkabéreit felemeljék.

Májusban a szaktársak konferenciát hívtak egybe, amelyen résztvettek az alábbi osztályok munkásai: gépgyár, kovácműhely, kocsigyár, hidgyár, mozdonygyár, ócskavasraktár és a C. F. U. műhely (U. D. R. vasut).

A gépgyár munkásai megkezdték a tárgyalásokat az igazgatósággal abban az irányban, hogy a munkabérek felemelésére módozatot keressen az igazgatóság, mert a mai munkabérrendszer tűrhetetlen helyzetet idézett elő.

A kovácműhely munkásai ugyancsak bérmozgalom előtt állanak. Az órábérben dolgozó munkások fizetésemelést követelnek, míg a gözkalapácskezelők akkordban legyenek fizetve.

A hidosztály munkásai részéről megindított munkabéremelési tárgyalások folyamatban vannak.

Az ócskavasraktár munkásai mintegy 15 százalékos béremelést értek el ez ügyben megindult tárgyalások során.

A mozdonygyár munkásai úgy, mint a gyár többi osztálya is, ugyancsak béremelési mozgalmat indítottak. A munkások követelik továbbá az illetékes tényezőktől azt, hogy azok az osztályok, amelyek redukált munkaidőt dolgoznak, legyenek megfelelő munkával ellátva. Ennek a követelésnek különös jelentősége van, mert január óta egyes üzemek általában nem dolgoztak havonta 15 műszaknál többet, amely körülmény az életstandard leromlásához vezetett. Ilyen félhónapos munkaidőre szabott életstandardból megélni nem lehet. Az igazgatóság a legnagyobb figyelemmel és lelkiismeretességgel kell, hogy a munkások ezen követelését is komoly vizsgálat

tárgyává tegye, mert ennek igazságos rendezésétől függ nagyon sok proletárcsaládnak a sorsa. Hiszen nem állhat az igazgatóság érdekében az hogy a szakmájukban lelkiismeretes és felvilágosult munkásokat ne juttassa emberséges megélhetéshez.

A C. F. U. vasutvonal munkásai nagyon elégedetlenek az alacsony munkabérek miatt. Itt a műhelyfőnök, Bordea mérnök magatartása csak tetőzi az amúgy is feszült helyzetet. A munkások nem hajlandók a fanatikus fascistának állandó provokálásait tűrni és nem akarnak elviselni többé olyan helyzetet, amelyben, míg a sárga szervezethez tartozók előnyben részesülnek, a csoportunkhoz tartozó szaktársaink folytonos terror alatt legyenek. Hisszük, hogy az U. D. R. igazgatóságának is lesz ebben az ügyben szava és véget fog vetni ennek a tarthatatlan helyzetnek.

Az U. D. R. szakszervezeteinek konferenciája.

Az U. D. R. vállalat körébe eső szakszervezetek május 30-án konferenciát tartottak Aninán. A konferencia foglalkozott az utóbbi időben felmerült drágasággal és energikus tiltakozását fejezte ki az elsőrendű élelmiszer-cikkek megdrágítása ellen. Követeli az illetékes hatóságok tényezőitől azt, hogy tegyenek sürgős intézkedéseket az árdrágítók letörésére és a normális élelmiszerárak visszaállítására.

A konferencia foglalkozott továbbá a nemzeti munkavédelem hathatósabbá való tételéről szóló törvénnyel. A konferencia aggályait fejezi ki ezen törvénnyel szemben, amelynek kimondottan munkásellenes éle van. A munkás szervezkedést érintő több kérdés megvitatása után a konferencia a legteljesebb megértés jegyében ért véget.

Kollektív szerződés kötések Zernešten

A zernești papírgyári munkások kollektív szerződése április 30-án járt le. Az új szerződésre vonatkozó tárgyalások május hó 12-én kezdődtek a brassói munkaügyi felügyelőség vezetése mellett. A Szövetség részéről Serbu kerületi titkár szaktárs vett részt a tárgyalásokon. A tárgyalások többszöri megszakítása után végül a felek június hó 2-án megegyeztek az összes pontok felett.

Az új szerződés szerint úgy a túlórákra, mint a vásár- és ünnepnapokon dolgozott munkaidőre 50%-os felülfizetésben részesülnek a munkások.

Azok a munkások, akiknek olyan a munkabeosztásuk, hogy vagy vízben vagy piszkos helyen kénytelenek dolgozni, munkaruhát és gummicizmát kapnak a gyár igazgatóságától. A vagon ki és berakodásánál dolgozó munkások vagononként az edigi 80 lei helyett 120 lei kapnak.

A gyár összes munkásai 5%-os fizetésemelésben részesültek. Május elseje munkaszünet és rendes munkadíjjal fizetendő. A régi kollektív szerződés többi pontjai továbbra is érvényben maradtak.

A szerződés 6 hónapra kötött.

A zernești cellulose gyár munkásainak kollektív szerződése május 1-án járt le.

Az új szerződésre vonatkozó tárgyalások május 14-én kezdődtek. A Szövetség részéről Munteanu központi titkár szaktárs vett részt a tárgyaláson. Az új szerződés közös megegyezéssel június hó 22-én kötött meg 6 hónapos időtartamra.

Az új szerződés szerint a munkások úgy a túlórákra, mint vasárnap és ünnepnapokon végzett munkaidőre 50%-os felülfizetésben részesülnek az edigi 35%-ók helyett.

A folytatólagos üzemekben a munkások 50%-os felülfizetést kapnak úgy vasárnap, mint ünnepnapokra.

Ingyen munkaruhát kapnak azok a munkások, akik a műselyem osztályon dolgoznak.

Azok a munkások, akik folytatólagos üzemekben dolgoznak 7%-os és a gyár többi munkásai 8 1/2%-os fizetésemelésben részesülnek.

Május elseje munkaszünet és rendes órábérrel fizetendő. A régi kollektív szerződés összes többi pontjai érvényben maradnak.

Mire használják a német „munkafront” tagdíjait?

A hitleri Németországban a szabadszakszervezetek megszüntetésével a munkásságra kényszerített hivatalos szakszervezetek, az úgynevezett Munkafront tagdíjai körül nagy bajok vannak. A hivatalból levont tagdíjakról a tagok soha semmiféle elszámolást vagy tájékoztatást nem kapnak. Az utóbbi időben mind erőteljesebben követelik a tagok, hogy a vezetők mutassák ki, mire fordítják a sok-sok milliót. Ez a követelés már annyira általános és hangos, hogy a vezetőség nem hallgathatta el úgy, mint eddig tette, viszont elszámolni sem tud ezért a szakszervezetek hivatalos lapjában a következőket írja a követelésekre adandó válaszként:

— A Munkafront tagdíjai nem a segélyezést, hanem a harcot szolgáló illetékek. A Munkafrontnak nem kell sztrájkokra, kizárásokra és egyéb hasonló osztályharcos örültségekre pénzt tartalkolnia. Arra a kérdésre, amely mostanában minduntalan felmerül: mi történik a tagdíjammal, mi hasznom a tagságomból s arra a követelésre, hogy a helyi, kerületi és országos szervek készítsenek kimutatásokat és mérlegeket a befolyt tagdíjakról és hovatartozásokról, a következőket válaszoljuk: Bizonyos, hogy az elavult, régi szervezetek a tagok rendelkezésére bocsátottak mérlegeket. Viszont a Munkafront pénzügyeit a Führer megbízottja kezeli. És a Führer, aki mintaképe a német hűségnek és becsületnek, a legnagyobb biztosítéka annak, hogy a Munkafront tagdíjai takarékosan kezeltenek és csak olyan célokra fordítanak, amelyek a nép egyetemese hasznára válnak.

Ime a válasz, amely bizonyítja, hogy a csalás, korrupció, tékozlás és a fegyverkezés támogatása miatt a Munkafront vezetősége nem mer és nem tud elszámolást adni tagjainak. A válaszban megvan a tény is, ha Hitler a német hűség és becsületesség mintaképe, akkor már tudniok lehet a tagoknak, hogy mi történik a kényszeralapon levont tagdíjakkal.

Az Oradea-i bádigos és vízvezeték-szerelő munkások sztrájkja

A gazdasági élet körülményei indították arra az Oradea-i szervezett bádigos és vízvezeték-szerelő munkásokat, hogy béremelést és kollektív szerződést követeljenek munkaadóiktól. A munkások kollektív szerződés tervezetben nyújtották át követeléseiket a munkaügyi felügyelőséghez, mely ügyben május 29-én a tárgyalások megkezdődtek.

A tárgyalások során a munkaadók kijelentették, hogy a munkások követeléseit olyan túlzottak, hogy még tárgyalási alapul sem fogadhatók el. A munkaadók makacssága miatt a munkaügyi felügyelő lezárta a meg nem egyezéssel szülő jegyzőkönyvet, mire a munkások, számszerűen 65-en, május 31-én hétfőn reggel sztrájkba léptek. A harcnak akadt egy szerencsétlen sztrájk-törője: Szalmán Géza.

Nézzük most meg, mik azok a túlzott követelések, amelyeket a munkaadók az első tárgyalás alkalmával még tárgyalási alapul sem akartak elfogadni, hogy aztán egy napi sztrájk után, június 1-én, elismerjék mégis a munkások követeléseinek 95 százalékát. A konfliktus tárgya: kollektív szerződés az összes Oradeán levő bádigos és szerelőműhelyekre, a szakszervezet és bizalmi rendszer elismerése, 30 százalékos béremelés, túlórák díjazása, vidéki munkák felülfizetése stb.

A munkások igényei a legszerűebbek voltak, mert a 30 százalékos béremelés sem jelentene többet, mint 14 lejes átlagos órabért.

Miután a munkaadók látták, hogy a munkások összetartása töretlen, a munkaügyi felügyelő június 1-én — az első napi sztrájk után — összehívta a tárgyalóbizottságot és ott a munkaadók elfogadták a munkások fizetési követelésének körülbelül 95 százalékát,

vagyis: az 1 éves felszabadult munkás óránként kap 7 lejt, 2-3 éves 9 lejt, 4-5 éves 12 lejt, 6-10 éves 14 lejt, 10 évet túlhaladó önálló munkás pedig 17 lejt. A munkások tárgyalóbizottsága ehhez hozzájárult.

A munkaadók elfogadták a szerződés minden pontját, csupán azt a pontot nem fogadták el, hogy a kollektív szerződés április 1-én járjon le, hanem ragaszkodtak ahhoz, hogy a szerződés lejáratainak időpontja január 1-je legyen. Tudvalevő, hogy januárban a bádigosoknak és vízvezeték-szerelőknél munkájuk nincs.

Miután ebben a pontban nem jött létre megegyezés, a munkaügyi felügyelő lezárta a jegyzőkönyvet és a sztrájk tart már négy hete.

A bádigos és vízvezeték-szerelő munkások nagyszerű fegyelmességét, testvéri összetartását mindmáig nem tudták megtörni a munkaadók, így hát a rendőrséggel való fenyegetés eszközehez folyamodtak. Előljár ebben az egykori forradalmár — de most már kapitalistává vált — Kovács Jenő, volt blokista városi tanácsos. Kovács többszörös háztulajdonos a munkásnyúzás terén rekordot állított fel. A munkások kizsákmányolásából megvagyonosodott bádigosmester egykori forradalmi meggyőződését most már (ha egyáltalában volt) a jobbszéli oldal eszmeáramlatával váltotta fel. Ez illik is hozzá; hadd fetrengjen abban a mocsárban, amely sötét lelkületének leginkább megfelel.

A bádigos és vízvezeték-szerelő munkások harcát nem fogják letörni sem a Kovácsok, sem a Szalmánok, sem a rendőrség, mert ez a harc a munkások osztálytündatából fakadt és alapja a jobblét, amelyért érdemes küzdeni, érdemes áldozatot hozni. Ezért fognak győzni a bádigos és vízvezeték-szerelő munkások.

kért kerékkel és azt, amikor a sérült repülőgép fölé ért, egy kötéllel leeresztette. Kétezer méter magasságban vették át a pilóták a pótkereket. Ekkor Zvérev hadnagy átadta a kormányt Szemenov pilótanövendéknek, ő maga pedig kimászott a kabinból, nagy fáradtsággal az alváshoz kúszott és odaerősítette helyére az új kereket. 40 percig tartott ez a munka, 40 percen át élete kockáztatásával dolgozott a pilóta 2000 méter magasságban.

A javítás után Zvérev hadnagy visszamászott a kabinba, újra átvette a kormányt és minden baj nélkül lehozta a repülőgépet.

Új ásóforma

Az újformájú ásó hasonlít a háromágú szigonyhoz, amelynek földbenyomuló része három széles és éles kétélű késből áll. A kések között lévő hézagok megkönnyítik a földbe való behatolást és a kések könnyen elvágják az esetleges fagykereket vagy gyepdöveket. A régi formájú ásóval szemben az új ásonál körülbelül 40%-os erőmegtakarítás érhető el.

Husz év óta Szovjetország a kémekek, árulók, szabotálók és korrupcionisták országa volt?

A négy nagy politikai pör után, mely a Kommunista Internacionálé egykori vezetőinek kivégzéséhez vezetett, egy újabb pör nyugtalanította a világ közvéleményét. A szovjet négy tábornagyainak egyike: *Tuchacsevszki* — aki kétségtelenül a vörös hadsereg legkiválóbb tisztjeinek egyike volt — hét tábornoktársával egyetemben vádolva lett hazaárulás elkövetésével, mire halálra ítélték és kivégezték.

A titokban lefolytatott pör, melynek a legfőbb hadseregpáncsnokok szerepeltek, mint a bíróság tagjai, azt a célt szolgálta, hogy a közvélemény előtt igazolja, mintha a halálraítéltek a hitleri Németországgal tartottak volna fenn összeköttetést, hogy a szovjet hatalom élére akartak kerülni és hogy egy németországi beavatkozás ellenértékeképpen felkínálták volna a fasiszta Németországnak Ukrainát.

Ezek a vádak önmagukban olyan súlyosak és hihetetlenek, hogy a vádlottak minden állítólagos beismerése ellenére, a nemzetközi közvéleményben hitelre nem talált ez a rémregény, valószínűleg arról van szó, hogy a vádlottak nem voltak hajlandók meghajolni Sztalin erőszak-diktaturája előtt és ezért végeztek velük ázsiai módszerek szerint. Azok a bírák, akik társaik felett a halálos ítéletet kimondották, egyáltalában nem biztosak abban, hogy ma-holnap ők nem-e kerülnek ugyanilyen váddal terhelt bíróság elé és hogy őket nem-e ugyanaz a végzet sújtja, mint az ő általuk halálra ítélt társaikét.

Ime ez a despotizmus következménye, amelyet nem érdekel az emberi élet értéke, hanem amely a deszota személyi érdekei és szükségletei szerint határoz és oldja meg a felmerülő problémákat.

Bennünket természetesen legközelebb érdekel ez a kérdés. A legmagasabb és legbizalmasabb tisztséget betöltő tábornokok ítéletén elbírálása természetesen azt a hitet ébreszthetik a lesben álló fasizmusban, hogy a vörös hadsereg nem az a megrendíthetetlen bátya, aminek eddig mutatkozott, hanem hogy a hadsereg kebelében is hatalmi versengés folyik, melynek csupán egyik epizódja volt a hadseregvezetők kivégzése.

Minden jelenség azt mutatja, hogy Szovjetország is ugyanolyan zűrzavar felé halad, mint az első francia köztársaság, hacsak idejekorán nem tér át a *demokratikus rendszerre*, mert amint láthatjuk a despotizmus azzal fenyeget, hogy eresztékeiből kitör és mindenkit felfal.

A technika világából

Porcellán vízvezetékcsövek

A vízvezetékcsöveket aránylag könnyen támadják meg a különböző savak. Ezért érdekes újítást vezettek be: porcellánból készítik a víz vezetésére szolgáló csőhálózatot. Egészségügyileg jobb megoldást el sem lehet képzelni. Most már a porcelláncsövek törekenységét is sikerült megszüntetni. Nagy a hőállóképességük is, nem repednek el, ha erős fölhevítés után hirtelen lehűlnek. A csőösszeköttetésekhez sikerült a megfelelő tömítőanyagot is megtalálni. Vágásukhoz különleges szerszámot szerkesztettek.

Egyenáram-transzformátor

Egy műszaki lap nemrégiben megjelent közleménye arról számolt be, hogy egy igazán elmés szerkezettel sikerült az egyenáram transzformálását tökéletesen megoldani. A készülék a transzformáláshoz szükséges áramlökéseket (impulzus) oszcillátorral létesíti. Egyebekben az új transzformátor megegyezik az általánosan ismert váltóáramu transzformátorral. Ha a hirdetés igaznak bizonyul és a gyakorlati értékesítés lehetővé válik, akkor a villamoság új korszak előtt áll majd, mert az új készülék az egyenáram felhasználását lehetővé teszi majd olyan óriási területek számára, amelyek mai tudással még kétségbeesetten alig áttekinthetők.

Vizerőmű a Sarkvidéken

Murmanszk közelében, a Toluma folyón, az északi sarkkörön túl nagy vizerőművet helyeztek üzembe. Az erőmű a murmanszkvidéki ipartelepeknek évi 200 millió kilowattóra elektromos áramot szolgáltat.

Rozsda-eltávolítás acél szerszámokról

A rozsda szerszámot egy éjszaka tartamára cink-klorid-oldatba mártjuk. A rozsda lassanként leválik a szerszámról és végleg eltűnik. Amikor az oldatból kivesszük a szerszámot, azt tiszta vízzel jól leöblögetjük és szappanfűrdőbe (nátronszappan) helyezzük. Azután gondosan megszáritjuk. Célszerű a szerszámot a rozsda-eltávolító eljárás után még tiszta alkohollal lemosni és csiszolókövön fényesíteni.

Új útvilágítás

Angliában, Liverpoolban új közvilágítási lámpákat szereltek föl, amelyekből hiányzik az izzószál és a rajtuk átfutó áram a bennük lévő nátriumgázt teszi izzóvá. Az új lámpa fénye sárgás, lágy és nem vakít.

Mi az a plankton-elmélet?

Több ásványtani intézetben széleskörű kutatásokat végeznek a kőolajkeletkezés fölkeresésére. A föltevés az, hogy a kőolaj szabad szemmel láthatatlan miriád és miriád apró élőlényeknek, a planktonoknak lerakódásából származó termék. A nagy tavak, tengerek és tengerszemek alatt vastag rétegekben lerakódott planktonmiriádok hullái levegőhiány és a víztömegek irtóztos nagyságú nyomása következtében, az idők folyamán kőolajjává változnak át. Földünk őskorában lerakódott planktonrétegeket az évmilliók folyamán szervesetlen anyagú rétegek takarták. E réteg alatt, akárcsak egy óriási huzatmentesen lezárt katlanban, ment végbe az olajjává való átalakulás. A planktonelmélet helyességét, illetve az olajkeletkezés földkerítését mostanában a tengerszemek alól kiemelt iszap elemzésével igyekeznek beigazolni.

Új forrasztó szerszámok

Az új forrasztószerszámok 0,4—1,5 légköri nyomású magasnyomású acetilénvel vagy palackacetilénvel dolgoznak. Aik alkalmasak puhaforrasztó munkák kivételéhez. Önműködő szeleptisztítójuk van. Ily módon erős szurós és szórólángot adnak. Óránkénti gázszükségletük kb. 15 lej, lefojtott lángnál pedig kb. 7 lej. Kiváltható vörösrézdarabjainak formája vagy hegyes, vagy kalapácsalakú. A forrasztópisztoly tartónyele hönnyüfémből készült, oválisalakú és kiváltható betétekből áll. A forrasztópisztolyt fémárgyarak, mechanikusok, boratoriumok és hasonló üzemek használják. A pistolyt szabályozása egy kézzel történik, azaz a pistolyt vezető kéz szabályozza és zárja a szelepet. Tekintettel arra, hogy a gázt a készülék a pistolylyélbe való belépésénél ismétellen megszüri, a szelepek eldugulása kizártnak mondható. A készülék puhaforrasztó munkákhoz felhasználható különleges puhaforrasztó betéttel.

Repülőgépjavítás a levegőben

Érdekes repülőbravurról érkezett hír Stockholmba az Uralban lévő Orenburgból. Az ottani repülőiskola egyik gépén föl szállt Zvérev hadnagy és Szemenov, a repülőiskola növendéke. Főnt a magasban a repülőgép egyik kereké levált. Ilyen módon földre szállni nagyon nehéz lett volna. A repülőgép azonban nem vesztették el lélekjelenlétüket. Zvérev hadnagy a repülőter fölé ledobta kesztyűjét egy cédulával, amelyben kérte, hogy küldjenek föl repülőgéppel egy pótkereket.

A repülőterről nyomban föl szállt egy repülőgép a

HALOTTAINK

Sajnálattal közöljük alant az utóbbi hónapokban elhalt szaktársak neveit, kiknek hozzátartozói a következő segegyekben részesültek:

Barcza Gyula	Petroşani	3.000 lei
Berger Lajos	Anina	3.000 "
Jedlicska Anton	Reşiţa	2.000 "
Keischer Károly	"	3.000 "
Reicher Rudolf	"	5.000 "
Bernau Vasilie	"	5.000 "
Wittich Károly	"	5.000 "
Kiss János	"	5.000 "
Bähr Károly	"	3.000 "
Galata Sámuel	"	450 "